

Budapest

Felavatták József Attila szobrát

Hétfőn felavatták József Attila szobrát — Marton László Munkácsy-díjas kiváló művész alkotását — az Országház déli kapuja előtti parkban. Az ünnepségen — a Himnusz hangjait követően — Hegedűs D. Géza, a Vígsház Jászai Mari-díjas színművésze elszavalta a költő A Dunánál című költeményét, majd Szépvölgyi Zoltán, a Fővárosi Tanács elnöke mondott ünnepi beszédet. Megállapította: Szocializmust építő társadalmunk bensőséges és mélyeséges tisztelettel emlékezik József Attila születésének 75. évfordulóján. Azt a teljes szabadság szülte rendet, jövendő, követelte költészetében a maga korában, amelyben nem tárgy, hanem tudatos alkotó az ember.

Ezt követően a szobornál — amely A Dunánál című vers első sorait idézi fel: a meditáció, az elmélyülés pillanatában ábrázolja a „rakodópart alsó kövén” ülő József Attilát — a József Attila-emlékbizottság nevében koszorút helyezett el Aczél György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, Szépvölgyi Zoltán, Tóth Dezső művelődési miniszterhelyettes, Dobozy Imre, a Magyar Írók Szövetségének elnöke.

Az ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

Építészeti
nívódíjak

Abrahám Kálmán építészeti és városfejlesztési miniszter tegnap, hétfőn a minisztériumban az idei legjobb alkotások elismeréseként kiosztotta az építészeti nívódíjakat a tervező és kivitelező vállalatok képviselőinek.

Négy létesítmény: a sárvári Nádasy-vár, a Rába Magyar Vagon- és Gépgyár 67 ezer négyzetméteres üzemcsarnoka, a MÉDOSZ-üzemház és a Clasp könyvnyírtól készült létesítmény székelyfővári nevelési központ alkotói érdemelték ki a megítéző díjat.

(MTI)

Tisztelgés a mesternek

A Bob herceg a Zenés Színházban

Idén húsz éve, hogy meghalt, s 105 éve, hogy — Szegeden — megszületett Huszka Jenő, az új magyar, klasszikus operett megteremtője. A Szegedi Nemzeti Színház most kétszeresen is tisztelgett a mester előtt: az évfordulók alkalmából ebben az évben, ráadásul december 20-án mutatta be a *Bob herceget* a Zenés Színházban, ugyanazon a napon, amikor az ősbemutatót is tartották, — 1902-ben. Az ősbemutatót, amelyről így írt másnap a Budapesti Hírlap: „Két istenáldotta tehetség győzelme volt ez az est: Huszka Jenő és Fedák Sárié... Csupa új dallam, új ötlet, s valamennyi — válogatott dallam és nem köznapis ötlet. Zeneszerző, aki saját magából annyit tud meríteni, a mi mulattatásunkra és gyönyörűségünkre: ritka vendég nálunk. Hozzá teljes technikai készség, biztos uralkodás a zenekaron és a színpadon, a hangszerezésben kerülése mindennek, ami útszéli, és fölhasználása annak, ami eredeti és hatásos: egy teljesen kész, nagy talentum, akinek híját a mi dilettánsvilágunkban igen éreztük, s akinek jöttét szívünkben üdvözljük.”

Jóval korábban, 1886-ban a szegedi zenede Huszka Jenő nevű ifjú tanítványáról, aki Beriot hetedik koncertjét játssza a nyilvános hegedűvizsgán, ezt jövendő a Szegedi Híradó: „Eljön még az az idő, amikor majd díszre válik az intézetnek, melynek így hálálja meg legjobban, amit érte tett...” Az újság prófécijára beteljesedett.

A színház mindenesetre igyekezett letenni a maga tiszteletteljes voksát Szeged operettszerző-fia előtt: a mostani bemutató abból a szimpatikus alapállásból indult ki, miszerint szerző és műve adaptációjakor a legnagyobb elismerést — a legbűségesebb előadás jelentheti. *Angyal Mária* rendező tehát ezúttal nem kívánt kikacsintani az operettkultuszak mögött, nem mutatott fintort sem a műfajra, sem annak oly tipikus elemeire. Ehelyett hűségesen, sallangmentesen és mértéktartóan „csak” előadni, színpadra állítani akarta a Bob herceget, többé-kevésbé úgy, ahogyan egy klasszikust — letlégven akár operetről is szó — az évtizedes sikerözlönből kiemelni és felmutatni lehet.

Az egyedüli követelmény ilyen felfogás esetén csakis a műves szakmai munka lehetőségei szerinti felsőfoka lehet. Akár a megemlékezés, a tisztelet, akár a művészi feladatok direktívájából. Valahogyan úgy, ahogyan a korabeli újság az ősbemutatót értékelte: „...teljes technikai készség, biztos uralkodása a zenekaron és a színpadon, a hangszerezésbe kerü-

Hernádi Oszkár felvétele

Jankovics József (Bob herceg) és Harmath Andrea (Annie) kettőse

lése mindennek, ami útszéli, és fölhasználása annak, ami eredeti és hatásos...”, s a többi, satöbbi. Hogy a Bob herceg mostani bemutatója csak részben tudott e kritériumoknak megfelelni, annak legfőbb okaként az egyenletlenséget, mint szinte teljes mértékben eluralkodott jellemzőt kell megemlíteni. Az első felvonás megleghe-tősen indiszponáltnak, itt-ott enerváltak tűnt, a második felvonás némileg emelkedő tendenciát mutatott, a harmadikkal együtt — negyedik felvonást azonban, sajna nem írt Huszka Jenő. Így a produkció sem kerülhetett igazán egyenesbe. A főszereplő Jankovics József esetében teletnek volt alárendelt, kulturált énekhangjával szemben annak erőtlensége, teri teljesítménye.

Domonkos László

Befejeződtek
a gyermekfilmnapok

Záróünnepséggel fejeződtek be a Csongrád megyei Tanács, a Magyar Úttörők Szövetsége Csongrád megyei elnöksége, a városi tanács, a MOKEP és a Csongrád megyei Moziüzemi Vállalat által november 23. és december 13. között rendezett II. Csongrád megyei gyermekfilmnapok. Tegnap, hétfőn a Szabadság filmszínházban megtartott ünnepségen — amely egyben a város úttörőinek hagyományos karácsonyi fenyőfaünnepsége is volt — az ezúttal hódmezővásárhelyi diákokból álló, 12 tagú zsűri elnöke, *Petróczi László*, a vásárhelyi dr. Münnich Ferenc Általános Iskola nyolcadik osztályos tanulója értékelte a látott tíz filmet.

A gyermekfilmnapok célja az idén is az volt, hogy — részben az idén, részben jövőre látható filmek bemutatásával — a gyermek- és ifjúsági filmeket az a közönségre értékelte, akikről szólnak és akiknek készülnek. A legjobb gyermekfilmnek járó Kisködmön-díjat —

Ligeti Erika Móra Ferencet ábrázoló bronzplakettjét — *Stewart Raffill* alkotása, a *Keresztül a nagy vízvázaláson* című amerikai film nyerte el. Szeged, Hódmezővásárhely, Makó, Szentes és Csongrád általános iskolásai két-két filmet tekinthettek meg, s szavazataik alapján adta ki a zsűri a közönségsdíjat, amelyet *Igor Nyikolajev* filmje, *A medvefókák szigetén* című szovjet alkotás kapott meg. Különdíjban részesült gyermek- és ifjúsági filmjeiért *Katkins Ilona* rendező, továbbá a televízió gyermek- és ifjúsági dramaturgiája (a díjat *Szász Emőke* vette át), valamint — a II. Csongrád megyei gyermekfilmnapok megrendezésében nyújtott segítségéért — a MOKEP, amelynek nevében dr. Pataki János osztályvezető vehette át a zsűri elnökétől a díjat.

Az eredményhirdetés és a díjak átadása után levetítették a *Münchenhausen báró csodálatos kalandjai* című színes, francia rajzfilmet, amelyet Jean Image rendezett.

Enyhítő és súlyosbító
körülmények

Tényállás: a Magyar Televízió 1-es csatornáján december 21-én, vasárnap este 20 óra 5 perctől 21 óra 30 percig sugározták az *Enyhítő körülmény* című programot. Műfaji meghatározása: vígjáték. Írója a népszerű és sok babérkoszorúval díjazott humorista: *Tabi László*. A tévéjáték rendezője: *Kazán István*. A főszerepekben *Andai Györgyi*, *Gyabronka József*, *Zenthe Ferenc*, *Horesnyi László*, *Straub Dezső* láthatunk. Az említett időpontban a 2-es csatornán adás-szünet volt.

Vádbeszéd: súlyosbító körülményként kell figyelembe vennünk a választás lehetőségének kizárását. A vasárnap esti tévéműsort az elmúlt napokban többször harangozta be éles vágásokkal süffint, izgalomkeltő szkeccs a Híradó előtt. Joggal várhatták hát a nézők valami szokatlan, eredeti, magyar talajból sarjadt kortárs vígjátékot. Hiszen *Tabi László* neve, több évtizedes humorista és drámaírói pályafutása erre éppen elég garancia. Csak-hogy nem ugyanaz a leírt

szó és a televíziós feldolgozás. Ami az egyik helyütt továbbgondolhatóan szellemes és eredeti poén, az a képernyőn erőltetett, izdatságzagú helyzetgyakorlat; ami olvasva átugorható, azt a televízió előtt végig kell szenvedni; ami nyomtatva pergőnek tűnő párbeszéd, az megjelenítve dadogó álfilozófia. Így járt *Tabi László* az Enyhítő körülmény. Pedig mondandójának magja, ha nem is eredeti, de humorban bővelkedő mai történet. Csak amikor az értett és vonzó szépasszony filozófussá válik, amikor az első szerelem tüzetől megperzselt ifjú a tettek mezején dilettáns költővé vedlik, amikor a rendőrviccek kedvesen bumfordi főszereplő, jóságosan humanus nagybácsikká nemeseznek — a sztori elvesztí élet, sebeket sem ejt, veszélyhelyzetre sem figyelmeztet, s még csak csiklandozásra sem alkalmas igazán.

Vádbeszéd: az Enyhítő körülmény enyhítő körülménye mindenekelőtt, hogy a magyar szórakoztató televíziós vígjáték fehér, holló. Így aztán meg kell becsül-

nunk a csenevészebb példányokat is. A magyar televízióézőnek különben is joga van a kikapcsolódásra, szórakozásra. Joggal várja el, hogy egész heti munkája után vasárnap este pucban és pizsamában ne vessen, izguljon, tehát szórakozzon a képernyő előtt. Felejtse el a munka nehézségeit, a konyhai mosatlan-hegyet, a száradó ruhák záslait, a gyerek házi feladatát, s ne gondoljon a televízió mindenáron-közművelő műsoraira, a tölcser-produkciókra — vasárnap este engedje el magát végre. (A baj akkor kezdődik, ha bosszankodni kezd kacagás helyett.)

Bírói ítélet: minden magyar polgárnak joga van a szórakozásra, a kikapcsolódásra. A Magyar Televízió-nak, mint a legdemokratikusabb és legnagyobb hatású információközvetítő eszköznek, közművelődési fórumnak és szórakoztató intézménynek, kötelessége ezeket az igényeket figyelembe venni és kielégíteni. Az Enyhítő körülménynél magasabb színvonalon.

T. L.

A viharlovas

Vannak emberek, akiknek a teljesítmény, az elismerendő és értékelepdő „valami” jóformán csak ürügynek számít. Ők azok, akiket ellenállhatatlan kényszer hajt mindig arra, ahol valamiféle, az emberséget próbára tevő „zűr” van, ahol bukni és megdicsőülni teljesen egyenlő eséllyel lehet; ahol az esetleges sikerért cserében bátorságot, na meg — az illető egész személyiségét kéri. S az efféle emberek oda is adják. Nem elismerésért, nem hiúságból, még csak nem is valami kompenzációjaképpen. Hanem csak úgy. Mondhatni, virtusból.

Az ilyen emberek azok, akik szeretik a vihart. Nyílt mellel állnak a zúgó szél elé, és majdhogynem élvezettel várják, mikor vágja le őket a lábukról. „Hétköznapi” társaik nemigen értik ezt: kivágyságot, hősködést, vagy éppen feltűnősködést látnak ebben, sok mással együtt. De fajtánk fenti egyedei — ilyesmikkel törődnek legkevésbé.

Lengyel Nagy Anna múlt héten csütörtökön este a Petőfi rádióban hallott műsorának hőse egyik iskolapéldája eme típusnak. Rádásul — vezető pozícióban — 1954-től kezdve tevékenykedik a magyar mezőgazdaságban — egyvel több ok arra, hogy fenti személyiségkritériumoknak objektív indokok

alapján is megfeleljen. Mert amit e területen ennyi év alatt végig kellett élnie... Zámbo Istvánnak, a Békai Állami Gazdaság igazgatójának a nádudvarj vagy a bábolnai vezető lehetne szakterületén az első unokatestvére. (Hogy e viharlovacs család mennyire népes egyáltalán; megoszlanak a vélemények.) Mindenesetre Zámbo István 1954-ben olyan gazdaságot vett át, amely 1500 hektáron 12 millió forint veszteséget „hozott”. Tévedés ne essék: őt nem helyezték ide, az akkori divat szerint. Maga kérte, hogy idekerülhessen. „Viharzó mezőgazdaság volt akkoriban, tényleg. A gaz viharzott.” — mondja.

Könnyű és olcsó dolog volna most kontrasztként a békai, Európa leghíresebb szárazföldi halastavának számtalan komplexum eredményeit ecsetelni, s ezek által az állami gazdaság mai, immáron a szó hagyományos értelmében virágzó létét. Am nem is ez az igazán fontos. Lengyel Nagy Anna jó érzéssel ismerte föl: Zámbo István személyiségét kell megragadnia, úgy, hogy az általa, s munkatársai által létrehozott gazdasági csodát egy ellentmondás váltsa föl: a híres, sikeres vezető és az az ember kerüljön szembe egymással, akinek — nagyon remeg már a keze. S aki így vall: „Én viharban élek, nekem a vihar kell, én nem tudok vihar nélkül élni.

Nem is akarok sokáig élni. Csak ameddig nagy lángon lehet.” S a dokumentumműsor végső, pompásan „bevágott” részlete — a halastó európai gazdasági jelentőségét hírlv adó, szándékoltan objektív-száraz néhány mondat — csak felerősíti a ki nem mondott alternatívalehetőséget: vajon a Nagy Tett, avagy a gyorsan ellobbanó Nagy Láng, élet, egészség?

A választás — elméletben —

ránk, hallgatókra marad. A viharlovások nemigen gondolkodnak ilyesmin. Szerencsére!

D. L.

Radnóti siker
Dunaföldváron

A Világgaazdasági Kutatóintézet és a Magyar Földrajzi Társaság rendezésében, Bács-Kiskun, Tolna és Vas megyék anyagi és erkölcsi támogatásával, Dunaföldváron rendezték meg a Magyar Lászlóról elnevezett Afrika-műveltségi verseny országos döntőjét. A három területi verseny után hat csapat küzdött az elsőségért. A délelőtti 10 órától este 7 óráig tartó, mindvégig színvonalas versenyen a Radnóti Miklós Gimnázium — a kalocsai I. István Gimnázium és a dunaföldvári Ma-

gyar László Gimnázium után —, a harmadik helyet szerezte meg.

A Radnóti gimnázium csapatának tagjai voltak: Balásipiri Csaba, Csáki Csaba, Kovács Éva és Gulácsi Tamás. A radnótiak könyvtárványt, művészi kivitelű emléklapokot kaptak, az iskolát pedig a földrajzi szertár fejlesztéséhez 5 ezer forintos könyvtárvánnyal ajándékozták meg. A Radnóti gimnázium csapatát Rimóczy Károly tanár készítette fel.